

Карчевська Тетяна

к.вет.н., доцент

Захарова Тетяна

к.вет.н., доцент

Бетлінська Тамара

асистент

Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ЕПІЗООТИЧНА СИТУАЦІЯ ЩОДО АФРИКАНСЬКОЇ ЧУМИ СВИНЕЙ В ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Африканська чума свиней (хвороба Монтгомері) – висококонтагіозна генералізована інфекція свиней, що характеризується вираженою варіабельністю та вірулентністю різних штамів вірусу і дуже високою його стійкістю до фізичних і хімічних чинників інактивації [1]. Хворіють домашні і дикі свині. На сьогоднішній день в Україні склалась досить складна ситуація щодо поширення африканської чуми свиней, оскільки ні вакцини, ні протидії цьому захворюванню у світі наразі не існує. Вакцинація атенуйованими штамми вірусу чуми спричинює у свиней хронічну інфекцію та тривале вірусоносійство [2].

Для людини вірус АЧС небезпеки не несе, проте, є надзвичайно збитковим для галузі свинарства, так з часу появи захворювання економіка України втратила вже понад 1,1 млрд. грн. через спалахи африканської чуми свиней [3]. Захворювання передається при прямому контакті хворих тварин і здорових, через продукти зі свинини, харчові відходи, механічно (транспортними засобами, при переміщенні людей і тварин) і кліщами. В первинних осередках за африканської чуми у домашніх свиней загибель досягає 100% [4; 5].

В Україні африканська чума свиней реєструється з серпня 2013 року. На Хмельниччині перший випадок було зареєстровано в травні 2016 року, це був 8 випадок африканської чуми в Україні за 2016 рік. Ми провели епізоотологічний моніторинг цього захворювання з метою вивчення його поширення, можливих причин спалаху, шляхів ліквідації і подальшого недопущення на території Хмельницької області.

В роботі використовували та опрацьовували статистичні дані та дані звітності управління Держпродспоживслужби Хмельницької області. В результаті проведеного аналізу встановили, що в 2016 році Хмельницькій області було зареєстровано 5 випадків захворювання свиней на африканську чуму. Три випадки захворювання було виявлено в приватних дворогосподарствах у с. Гірчична Дунаєвецького району, смт Летичів та смт Нова Ушиця. Останні два випадки було зареєстровано у спеціалізованих свиногосподарствах в с. Воронківці Старокостянтинівського району ТОВ «Подільський бекон» та смт Полонне ТОВ «Маяк».

У всіх випадках діагноз встановлювався комплексно з урахуванням анамнестичних даних, результатів патолого-анатомічного розтину і лабораторних досліджень. До отримання даних лабораторних досліджень заходи проводились згідно «Плану дій при підозрі захворювання (загибелі) свиней на африканську чуму», затвердженого наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини

України № 100 від 19.07.2013 року та діючої Інструкції щодо профілактики та боротьби з африканською чумою свиней.

В кожному з випадків у день отримання звіту про результати лабораторних досліджень у Державному науково-дослідному інституті з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи проводились засідання місцевих ДНПК, на яких визначались і затверджувались межі епізоотичного вогнища, зон захисту та нагляду, затверджувались плани заходів з локалізації та ліквідації захворювання, відповідальні за їх виконання, в зонах захисту припинялась робота ринків, проводились перевірки закладів харчування, магазинів з реалізації м'яса і м'ясної продукції тощо. Всі заходи було проведено згідно діючої інструкції.

Щодо випадків африканської чуми серед диких кабанів, протягом 2016 року в мисливських угіддях і в лісових масивах загиблих диких кабанів не виявлялось, випадків захворювання свиней на африканську чуму в результаті контактів з дикими кабанями не було. В області вирішено питання щодо врегулювання відстрілу тварин на території національного парку «Подільські Товтри», збільшено ліміт на відстріл диких свиней. В області нараховується 1659 диких кабанів, в 9 господарствах 147 диких кабанів утримується в неволі. Ліміт на відстріл дикого кабана складає 129 голів. З початку року в регіональну лабораторію ветеринарної медицини доставлено патологічний матеріал від 36 добутих диких кабанів, збудника АЧС не було виявлено.

Проте, при проведенні заходів щодо ліквідації африканської чуми свиней мали місце і деякі недоліки, а саме: відсутність сил і засобів для ліквідації захворювання на місцевому рівні, відсутність резервів матеріалів, необхідних для спалювання свиней, спеціальної техніки тощо, недостатність і недосконалість механізмів впливу на власників свиного господарств, які не дотримуються діючих ветеринарно-санітарних вимог. Тому, з метою подальшого недопущення випадків африканської чуми свиней необхідно негайно покращити матеріально-технічне забезпечення державних установ, які беруть участь у ліквідації захворювання (паливно-мастильні матеріали, техніка, обладнання тощо), налагодити дієвий контроль за переміщенням вантажів, які можуть містити збудника африканської чуми свиней і бути потенційно небезпечними, ширше вести роз'яснювальну роботу серед населення про необхідність строго дотримуватись ветеринарно-санітарних вимог щодо утримання свиней і усвідомлення основних заходів біобезпеки за загрози виникнення африканської чуми свиней.

Список використаних джерел

1. Недосекон, В. В. Міжнародна класифікація хвороб і особливо небезпечні інфекції тварин [Текст] : навч. посіб. / В. В. Недосекон, В. В. Макаров. – Київ, 2010 – С. 70-81.
2. Сюрин, В. Н. Диагностика вирусных болезней животных [Текст] : справочник / В. Н. Сюрин, Р. В. Белоусова, Н. В. Фомина. – М.: Агропромиздат. – 1991. – С. 522-528.
3. У Хмельницькій області стався спалах африканської чуми свиней URL : <http://espresso.tv/news/2016/12/15/> (дата звернення 7.02.2017 р.). – Назва з екрана.
4. Макаров, В. В. Коментарі про сучасну ситуацію з АЧС (рос.) [Текст] / В. В. Макаров // Ветеринарный консультант. – 2007. – № 12. – С. 4-6.
5. Джупіна, С. І. Епізоотичний процес і його контроль при факторних інфекційних хворобах URL : <http://medbib.in.ua/epizooticheskiy-protsess-ego-kontrol-pri213.html> (дата звернення 7.02.2017 р.). – Назва з екрана.

